

Vastuullisuusohjelman rakentaminen Länsi-Kalkkunalle

25.3.2025

Vastuullisuuden merkitys on kasvanut yritysten toiminnassa, ja sen tulisikin olla kiinteä osa yrityksen strategiaa ja arvoja. Yrityksen vastuullisuuden osa-alueita voidaan jakaa eri tavoin. Esimerkiksi ruokaketjussa vastuullisuutta on lähestytty Luken (2012, s.3) määrittelemien seitsemän ulottuvuuden kautta: ympäristö, tuoteturvallisuus, ravitsemus, työhyvinvointi, eläinten hyvinvointi, paikallinen hyvinvointi ja talous.

Yksi tapa on jakaa yrityksen vastuullisuus kolmeen osa-alueeseen (EcoOnline, 2023, s. 2): ympäristövastuu, sosiaalinen vastuu ja taloudellinen vastuu. Taloudellisesta vastuusta käytetään myös termiä hyvä hallintotapa. Tästä luokittelusta käytetään lyhennetä ESG, mikä muodostuu sanoista Environment, Social ja Governance. Ympäristövastuu keskittyy muun muassa ilmastonmuutoksen hillintään, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biodiversiteetin säilyttämiseen. Sosiaalinen vastuu käsittää työntekijöiden hyvinvoinnin, eläinten hyvinvoinnin ja yhteiskunnallisen vastuun. Taloudellinen vastuu liittyy kannattavuuteen, kilpailukykyyn ja vastuulliseen liiketoimintaan. Yrityksien tulee jatkossa entistä läpinäkyvämmin avata toimintansa kestävyyttä sidosryhmille, sillä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2022/2464) määrittelee kestävyysraportointivelvollisuuden.

Vastuullisuusohjelma auttaa yritystä määrittelemään vastuullisuustavoitteet, -toimenpiteet ja -mittarit. Se perustuu yrityksen arvoihin, strategiaan ja sidosryhmien odotuksiin. Vastuullisuusohjelman laatiminen edellyttää nykytilan analysointia, sidosryhmien kuulemista ja jatkuvaa seurantaa sekä raportointia.

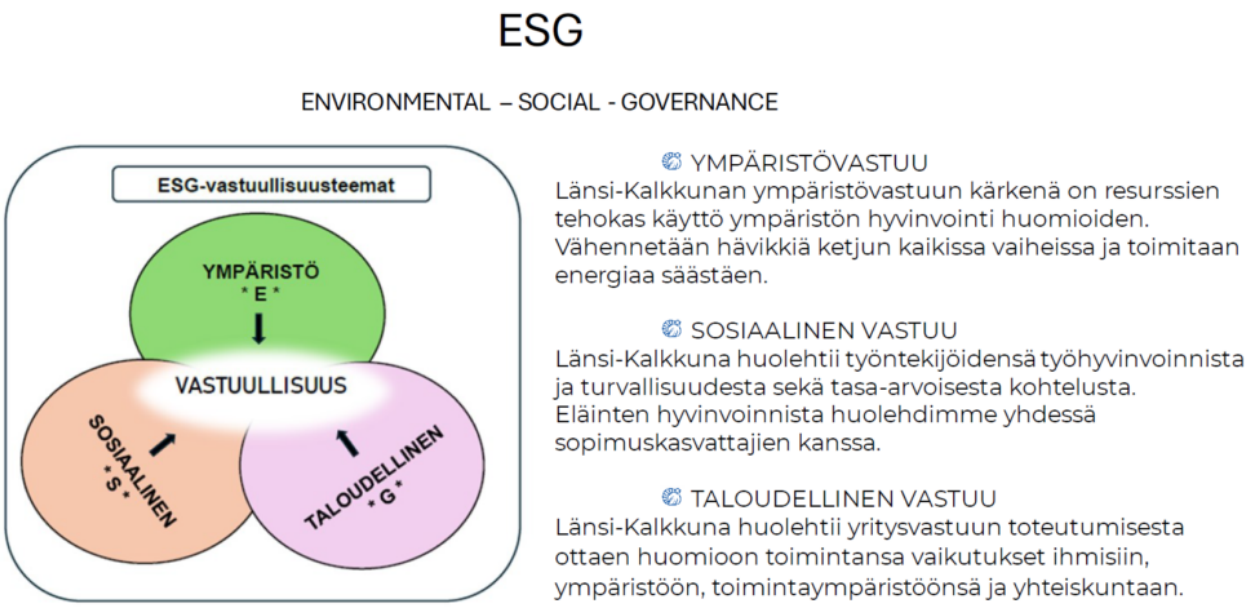
Riina Niemistön (2024) tekemän ylempi AMK-opinnäytetyön “Länsi-Kalkkuna Oy:n vastuullisuusohjelman kehittäminen” tavoitteena oli valita yrityksen strategiaan ja arvoihin perustuvat vastuullisuusteemat sekä kehittää näihin liittyvät toimenpiteet, tavoitteet ja mittarit. Opinnäytetyön lähtötilanteessa Länsi-Kalkkuna Oy:n toiminnassa oli huomioitu vastuullisuus, mutta vastuullisuusohjelmaa ei ollut aiemmin laadittu.

Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa aineiston keruumenetelmänä oli teemahaastattelut. Haastateltaviksi valittiin Länsi-Kalkkuna Oy:n johtoryhmän jäseniä sekä omistajayritysten vastuullisuushenkilöitä ja tuotekategoriajohtoa. Haastatteluiden tavoitteena oli saada tietoa yrityksen nykyisestä vastuullisuustilanteesta, sidosryhmien odotuksista ja kehityskohteista. Haastatteluissa kerätyn aineiston pohjalta pidettiin johtoryhmän työpaja, jossa valittiin keskeiset teemat vastuullistoimille. Näihin pohjautuen luotiin vastuullisuusohjelma, jota käsiteltiin ja arvioitiin johtoryhmän työpajoissa.

Länsi-Kalkkunan vastuullisuusohjelman osa-alueet

Länsi-Kalkkuna Oy:n vastuullisuusohjelmaan valittiin ympäristövastuun sekä sosiaalisen ja taloudellisen vastuullisuuden painopisteet (kuvio 1).

Kuvio 1. Länsi- Kalkkunan vastuullisuuden kehittäminen ESG-teemojen mukaisesti (Niemistö, 2024, Liite 2).

Vastuullisuusohjelman eri osa-alueille (ympäristö, sosiaalinen, taloudellinen vastuu) kehitettiin vastuullisuustoimenpiteet, tavoitteet ja mittarit, jotka koottiin vastuullisuustiekartaksi. **Ympäristövastuun** osalta tavoitteena on säästää energiaa sekä vähentää päästöjä ja hävikkiä. Vedenkulutusta seurataan ja etsitään säästökohteita ja pyritään luopumaan fossiilisista polttoaineista lämmön tuotossa. Hävikkiä vähennetään syntyviä sivutuotteita hyödyntämällä sekä jatkuvasti parantamalla resurssi- ja materiaalitehokkuutta. **Sosiaalisen vastuun** osalta Länsi-Kalkkunassa eläinten hyvinvoinnista huolehditaan alkutuotannon kaikissa vaiheissa yhdessä sopimuskasvattajien kanssa sekä hyvinvoinnin toteutumista seurataan ja kehitetään hyvinvointi-indikaattoreita, joilla eläinten hyvinvointia voidaan mitata.

Työkykykyselyillä mitataan työhyvinvointia. Hyvä työhön perehdytys ja koneiden kunnossapito edesauttaa työtapaturmien nollatavoitetta. Sosiaalinen vastuullisuus Länsi-Kalkkunassa tarkoittaa myös sitä, että tuotettu kalkkunanliha on turvallista ja terveellistä. Tuoteturvallisuutta takaa salmonellavapaus, Oiva-tarkastukset ja tuoteturvallisuussertifikaatti FSCC 22 000. **Taloudellinen vastuu** tarkoittaa Länsi-Kalkkunassa hyvää hallintotapaa, joka kuvataan vastuullisuusohjelman eettisissä ohjeissa. Yritystoiminnassa toimitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja kannattavasti huomioiden ympäristövastuu ja sosiaalinen vastuu. Vastuullisuuden kehittäminen Länsi-Kalkkunassa tarkoittaa kaikkien vastuullisuusteemojen tavoitteellista kehittämistä.

Vastuullisuusohjelman hyödyntäminen Länsi-Kalkkunassa

Opinnäytetyössä kehitetty Länsi-Kalkkunan vastuullisuusohjelma toteutettiin EU:n kestävyysraportointivelvoitteen periaatteiden mukaisesti. Länsi-Kalkkuna ei ole nykyisen lainsäädännön mukaan raportointivelvollinen, mutta omistajat voivat hyödyntää vastuullisuusohjelmaa raportoinnissaan. Vastuullisuusohjelma tuo Länsi-Kalkkunan vastuullisuustyön läpinäkyväksi ja lisää yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Vastuullisuusohjelman ja vastuullisuustiekartan avulla voidaan saada kustannussäästöjä, esimerkiksi energian säästämisen ja hävikin vähentämisen kautta. Vastuullisuusohjelmaa voidaan hyödyntää vastuullisuutta parantavien investointien suunnittelussa. Vastuullisuusohjelmalla voidaan vaikuttaa myös työnantajamielikuvaan ja maineeseen.

Vastuullisuustiekartta toimii työkaluna vastuullisuustoimien suunnittelussa, mittaamisessa ja tavoitteiden asettelussa eli vastuullisuuden kokonaisvaltaisessa kehittämisessä. Vastuullisuustoimia tarkastellaan Länsi-Kalkkunassa vähintään neljä kertaa vuodessa laajennetulla johtoryhmän kokoonpanolla. Vastuullisuus on Länsi-Kalkkunassa jokapäiväistä käytännön tekemistä ja kuuluu kaikille. Se saa aikaan parannuksia jokaisella vastuullisuusteeman alueella ja johtaa tulosparannuksiin.

Riina Niemistö
Insinööri (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen
Länsi-Kalkkuna Oy.

Niemistö toimii Länsi-Kalkkunassa tuotantoneuvojana vastaten kalkkunaketjun sopimustuotannosta.

Margit Närvä
TkT, YAMK-yliopettaja
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja toimi Niemistön opinnäytetyön ohjaajana.

Opinnäytetyö on ladattavissa Theseus-palvelussa: https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2024112329534

Lähteet

EcoOnline. (2023). ESG käytännössä. https://www.ecoonline.com/fi/oppaat#ESG

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2464/2022). asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32022L2464

Luonnonvarakeskus (Luke). (2012). Vastuullisuus ruokaketjussa. Eväitä johtamiseen, mittaamiseen ja viestintään. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/442725/vastuullisuusruokaketjussa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Niemistö, R. (2024). Länsi-Kalkkuna Oy:n vastuullisuusohjelman kehittäminen [ylempi AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2024112329534